Vlaams Parlement

813 (2020-2021) – Nr. 1
ingediend op 21 mei 2021 (2020-2021)

Voorstel van decreet

van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Piet De Bruyn

tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat een verbod op de plaatsing of vervanging van een stookolieketel betreft

verzendcode: LEE

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

De Vlaamse Regering kan in het kader van haar beleid over het rationeel energiegebruik en de bevordering van de energieprestaties van gebouwen, het gebruik van bepaalde verwarmingsinstallaties, technische installaties en technische bouwsystemen verbieden of voorwaarden opleggen voor het gebruik ervan. Die bepaling is opgenomen in artikel 11.1/1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, dat recent werd ingevoegd bij het decreet van 30 oktober 2020.

Met dit voorstel van decreet worden strikte voorwaarden voor stookolieketels decretaal ingeschreven, waardoor het gebruik ervan streng gereglementeerd wordt. Die lex specialis houdt in dat de Vlaamse Regering met toepassing van het voormelde artikel 11.1/1.1 geen afwijkende bepalingen kan invoeren over die materie, die door de decreetgever al is geregeld. Het Vlaamse Gewest zet op die manier in op de verduurzaming van gebouwen. In zowel residentiële als niet-residentiële gebouwen waarvoor de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen met betrekking tot nieuwbouw of de ingrijpende energetische renovatie (IER) wordt aangevraagd vanaf 1 januari 2022, zal het daardoor verboden zijn om nog een stookolieketel te plaatsen of die te vervangen. Ook in bestaande gebouwen zal het – ook als er niet-vergunningsplichtige werkzaamheden worden uitgevoerd – vanaf die datum niet langer mogelijk zijn om een stookolieketel door een andere stookolieketel te vervangen, tenzij er geen aardgasnet in de straat aanwezig is.

Het ontworpen artikel 11.1/1.3 voert daarmee het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 uit, enerzijds voor nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties (IER), en anderzijds voor bestaande gebouwen. In het regeerakkoord zijn immers de volgende bepalingen over stookolieketels opgenomen:
– "Wanneer er een aardgasnet in de straat ligt, mag vanaf 2021 een bestaande stookolieketel niet meer vervangen worden. De eigenaars worden over alle mogelijke alternatieven geïnformeerd."
– "Vanaf 2021 kunnen daarom geen stookolieketels meer geplaatst worden bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties en kan een aardgasaansluiting bij nieuwe grote verkavelingen en grote appartementsgebouwen enkel nog voor collectieve verwarming via warmtekrachtkoppeling of in combinatie met een hernieuwbaar energiesysteem als hoofdverwarming."

In het kader van een shift naar duurzame verwarming is in de beleidsnota's Energie en Klimaat (2019-2024) en in het Vlaams Energie- en Klimaatplan het volgende opgenomen: "Voor de opvolging van de onderhoudsplicht en de verduurzaming van de verwarming van de gebouwen ontwikkelen we een databank met informatie over de gebruikte hoofdverwarming per gebouw." Om uitvoering aan die doelstellingen te geven wordt in het voorliggende voorstel van decreet een rechtsgrond gecreëerd voor de uitbouw van een databank over energiegebruik en energieproductie. Die databank is overigens ook nodig voor het handhaven van de voormelde verplichting met betrekking tot stookolieketels. Er wordt immers ook een nieuwe sanctiemaatregel voorgesteld voor de verplichtingen met betrekking tot het verbod tot de plaatsing of vervanging van een stookolieketel.

2. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit voorstel van decreet heeft betrekking op een gewestbevoegdheid. Artikel 6, §1, VII, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI) stelt dat de gewesten in ieder geval bevoegd zijn op het vlak van het energiebeleid voor:

"a) de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70.000 volt, met inbegrip van de distributienettarieven voor elektriciteit (…);
b) de openbare gasdistributie, met inbegrip van de nettarieven voor de openbare distributie van gas (…);
c) de aanwending van mijngas en van het gas afkomstig van hoogovens;
d) de netten van warmtevoorziening op afstand;
e) de valorisatie van steenbergen;
f) de nieuwe energiebronnen met uitzondering van deze die verband houden met kernenergie;
g) de terugwinning van energie door de nijverheid en andere gebruikers;
h) het rationeel energieverbruik."

Dit voorstel van decreet past op het vlak van het stookolieverbod immers volledig in de materiële bevoegdheid van het gewest met betrekking tot energie-efficiëntie en de bescherming van het leefmilieu. Dergelijke verwarmingsinstallaties op stookolie zijn immers niet energie-efficiënt en milieuvriendelijk genoeg om nog een plaats te hebben in de lopende energietransitie. Stookolieketels hebben door de verbranding van stookolie immers een grotere impact op de emissies en de luchtkwaliteit. De CO_2-emissiefactor (kton CO_2/PJ) voor stookolie is bijvoorbeeld ongeveer 32 procent hoger dan die van aardgas, en 15 à 18 procent hoger dan propaan- en butaangas.[1] Ook is de NOx-uitstoot van een nieuwe stookolieketel ongeveer 45 procent hoger dan bijvoorbeeld de uitstoot van een nieuwe aardgasketel.[2]

In 2019 had stookolie een aandeel van 35 procent in de broeikasgasemissies van de gebouwensector (zowel bij residentiële als niet-residentiële gebouwen) en een aandeel van 10 procent in de totale niet-ETS-broeikasgasemissies in Vlaanderen (ETS: emissions trading system). Een uitfasering van stookolieketels kan dus een aanzienlijke bijdrage leveren tot de Vlaamse niet-ETS-reductiedoelstelling op korte (2030) en lange (2050) termijn. Bij een overschakeling naar aardgas kan alleen al door de lagere CO_2-emissiefactor een impact van 32 procent verwacht worden. Bij overschakeling naar niet-fossiele verwarmingsinstallaties bedraagt de CO_2-reductie 100 procent.

Ook de bodemkwaliteit wordt door de maatregel positief beïnvloed doordat het gebruik van dergelijke installaties een hoger risico op bodemverontreiniging inhoudt, bijvoorbeeld door gemorste stookolie bij de levering of de vervuiling door lekkende stookolietanks. Het feit dat de maatregel niet alleen een gevolg heeft voor energie-efficiëntie en de uitstoot van broeikasgassen, maar ook de kwaliteit van de bodem bevordert, is een beoogd doel. De maatregel heeft dus gevolgen die niet gelden voor andere types van verwarmingsinstallaties: maatregelen daarvoor hebben immers niet dat specifieke milieueffect, zodat er geen sprake kan zijn van een vergelijkbare toestand.

---

[1] Aardgas, propaan- en butaangas, en stookolie stoten bij verbranding respectievelijk ±0,202 ton CO_2 per MWh, ±0,227 ton CO_2 per MWh en ±0,268 ton CO_2 per MWh uit. Voor stookolie en voor propaan- en butaangas moet ook rekening worden gehouden met de uitstoot ten gevolge van het transport van die brandstoffen tot bij de klant.

[2] Bron VEKA: www.energiesparen.be/bouwen-en-verbouwen/verwarming/duurzaam-verwarmen/stap-3-kies-voor-duurzame-verwarming/welke-verwarmingstoestellen-zijn-het-minst-schadelijk-voor-milieu-en-klimaat

Het gebruik van dergelijke nieuwe stookolietoestellen past dan ook minder in de energietransitie naar een koolstofarme samenleving. Een andersluidende studie, die de stookoliesector (Informazout) zelf heeft besteld[3], kan niet als wetenschappelijk correct beschouwd worden. Op vraag van minister Zuhal Demir heeft een derde partij (Energyville en het klimaatpanel) die studie aan een peerreview[4] onderworpen. De peerreview besluit dat het rapport van Informazout een erg hypothetische trend, een volledige shift van klassieke stookolie- naar gasverwarming, en dat op relatief korte termijn (tegen 2030), in detail analyseert met een LCA-methode, waarbij de onderzoekers door diverse eenzijdige aannames in het nadeel van aardgas, trachten aan te tonen dat stookolie op termijn een beperktere klimaatimpact kan hebben. Als gevolg van methodologische problemen en subjectieve keuzes besluit de peerreview dat er echter niet kan worden gesteld dat dit aan de orde is.[5] De werkhypothese van de sector – dat aardgas slechter is dan stookolie – is dan ook niet aangetoond of geloofwaardig, maar is methodologisch problematisch en lijkt dan ook alleen een veeleer tendentieuze en protectionistische reflex weer te geven.

Het verbieden van de verkoop van stookolieketels is een federale bevoegdheid. Toch vormen de hierboven vermelde overwegingen wel een bevoegdheidsgrond voor het gewest om op basis van artikel 6, §1, VII, eerste lid, h), van de BWHI, in samenhang met artikel 6, §1, II, 1°, van de BWHI, het gebruik ervan te verbieden.[6]

---

[3] Het studiebureau RDC Environment SA stelde in opdracht van Informazout de studie *'ACV comparative du chauffage domestique au mazout et au gaz'* op. Daarin wordt de milieu-impact van aardgas en stookolie voor huishoudelijke verwarming in België vergeleken. Die vergelijking gebeurt op basis van een levenscyclusanalyse (LCA) van beide brandstoffen. De analyse werd namens de stookoliesector uitgevoerd en bestudeert een shift in de brandstof voor klassieke gebouwverwarming van stookolie naar aardgas. Alternatieve verwarmingssystemen, zoals warmtepompen, en andere maatregelen, zoals isolatie, worden niet behandeld, of alleen terloops vermeld.

[4] Johan Driesen, '*Verificatie LCA studie stookolie vs. gas voor gebouwverwarming'*, 27 p.

[5] De peerreview maakte de onderstaande volgende kritische opmerkingen over de studie die Informazout heeft besteld:
- de veronderstelling over de eenzijdige shift van stookoliegebaseerde naar aardgasgebaseerde traditionele verwarmingstechnieken voor gebouwen wordt niet onderbouwd. Evenmin wordt verklaard waarom alternatieve technieken, die bekend zijn bij de auteurs, niet op gelijkwaardige manier mee vergeleken worden;
- de LCA beperkt zich tot operationele aspecten van de brandstofketen; de installaties en infrastructuur worden niet in rekening gebracht;
- de LCA-methode, waarvan er verschillende varianten bestaan, wordt niet altijd op consequente wijze toegepast;
- de initiële data voor aardolie- en gasimport komen uit verschillende, beperkt afwijkende bronnen (Eurostat vs. FOD Economie), terwijl uniformiteit wel mogelijk had kunnen zijn;
- er wordt alles aan gedaan om een toekomstscenario te benadrukken waarin geïmporteerd Russisch gas domineert, want dat is het enige dat significante verschillen in het voordeel van stookolie oplevert. Dat is in feite een 'confirmation bias';
- er wordt een niet-consequente pessimistische houding aangenomen tegenover het verminderen van methaanlekken, die buiten Vlaanderen en grotendeels zelfs buiten Europa plaatsvinden. Dat staat in schril contrast met het optimisme over verliezen door affakkeling bij de aardoliewinning, wat uiteindelijk voordelen oplevert in de scenario's met dominant Russisch gas;
- de onderzoekers maken zich impliciet schuldig aan cherrypicking over de LCA-impactfactoren: uit de zestien gestandaardiseerde factoren, selecteren ze er vier op een niet erg objectieve wijze. Die vier factoren leveren een beperkt tot matig significant voordeel op voor stookolie in bepaalde scenario's. Uit de volledige set numerieke resultaten blijkt immers dat de andere indicatoren systematisch in het voordeel van gas of neutraal zijn;
- er wordt amper rekening gehouden met de niet-klimaatgerelateerde impact, bijvoorbeeld de gezondheidsaspecten van fijn stof. Evenmin komen milieu- en toxische aspecten aan bod, zoals de gevolgen van lekkage bij stookolietanks.

[6] Dat principe wordt overigens ook ondersteund door de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Het Grondwettelijk Hof heeft immers in twee arresten van 28 februari 2019 de vraag beantwoord of een verbod op het gebruik van een product (al of niet op het volledige grondgebied van een gewest) een productnorm vormt dan wel onder de gewestelijke bevoegdheid inzake de bescherming van het leefmilieu valt. In beide zaken (zie bijvoorbeeld GwH 28 februari 2019, arrest 32/2019, r.o. B.6.1) heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat de betrokken decreetsbepalingen géén productnorm inhielden, maar slechts een regeling van het gebruik van pesticiden, en dat die daardoor onder de gewestelijke bevoegdheid over de bescherming van het leefmilieu vielen. Een vergelijkbare redenering is mutatis mutandis van toepassing op de voorliggende maatregel.

Artikel 2

Dit artikel voert in het Energiedecreet van 8 mei 2009 een definitie in van de term gebouwenpas. Daarbij wordt verwezen naar het instrument, vermeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 30 november 2018 betreffende de gebouwenpas. De gebouwenpas is in dat decreet immers al gedefinieerd als "een instrument om gebouw-, grond- en omgevingsgebonden informatie uit te wisselen en mogelijk digitaal op te slaan".

Er wordt ook een punt 114°/1 ingevoegd, dat de definitie van de term stookolieketel bevat.

Artikel 3 en 4

A. Inleiding

De Vlaamse Regering kan in het kader van haar beleid over het rationeel energiegebruik en de bevordering van de energieprestaties van gebouwen, het gebruik van bepaalde verwarmingsinstallaties, technische installaties en technische bouwsystemen verbieden of voorwaarden voor het gebruik ervan opleggen. Dat wordt bepaald in artikel 11.1/1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, zoals ingevoegd bij het decreet van 30 oktober 2020.

Voor stookolieketels worden nu strikte voorwaarden decretaal ingeschreven, waardoor het gebruik ervan op termijn niet meer mogelijk wordt. Het Vlaamse Gewest zet op die manier in op de verduurzaming van gebouwen. In zowel residentiële als niet-residentiële gebouwen waarvoor de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen met betrekking tot nieuwbouw of de ingrijpende energetische renovatie (IER) wordt aangevraagd vanaf 1 januari 2022, zal het daardoor verboden zijn om nog een stookolieketel te plaatsen of die te vervangen. Er wordt voor gekozen om het temporele toepassingsgebied van dat principe voor nieuwbouw en IER te koppelen aan een vergunningsaanvraag vanaf 1 januari 2022. Op die manier worden bouwprojecten die al in een vergevorderd stadium zijn en waarvan het concept niet zomaar kan worden aangepast, niet met een niet-voorzienbare bijkomende verplichting belast. Daardoor onderscheiden dergelijke dossiers zich van dossiers over de vervanging van bestaande stookolieketels (zie verder) zonder dat er daarbij vergunningsplichtige werken worden uitgevoerd. Een dergelijke vervanging kan immers op relatief korte termijn worden gepland en uitgevoerd.

Dit artikel geeft daarmee voor nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties (IER) ook uitvoering aan de hogervermelde bepalingen uit het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024.

In het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) werd echter bepaald: "Vanaf 2021 voeren we een verbod in op stookolieketels bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovatie (IER). Bestaande stookolieketels mogen niet meer worden vervangen door andere stookolieketels indien er in de straat mogelijkheid is om aan te sluiten op een aardgasnet, tenzij wordt aangetoond dat de stookolieketels even performant zijn als de nieuwste aardgascondensatieketels." Op die problematiek wordt hieronder dieper ingegaan.

Dat die verwarmingstechnologie voor nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties niet alleen minder energie-efficiënt en milieuvriendelijk is, maar ook achterhaald is, blijkt ook uit de onderstaande statistische gegevens die zijn afgeleid uit de ingediende EPB-aangiften (EPB: energieprestatie en binnenklimaat).

	Aantal condenserende ketels op stookolie	Aantal niet-condenserende ketels op stookolie	Totaal aantal opwekkingstoestellen op stookolie	Percentage opwekkingstoestellen op stookolie	Percentage condenserende ketels op aardgas	Percentage warmtepompen
2016	16	3	19	0,22%	83,64%	16,28%
2017	23	5	28	0,17%	83,65%	15,37%
2018	40	6	46	0,22%	83,20%	15,60%
2019	47	7	54	0,21%	82,80%	15,32%
2020	32	5	37	0,12%	81,79%	16,69%

Tabel 1 – Aantal en percentage opwekkingstoestellen met energiedrager stookolie per indienjaar van de EPB-aangifte voor nieuwbouw

	Aantal condenserende ketels op stookolie	Aantal niet-condenserende ketels op stookolie	Totaal aantal opwekkingstoestellen op stookolie	Percentage opwekkingstoestellen op stookolie	Percentage condenserende ketels op aardgas	Percentage warmtepompen
2016	2	0	2	2,02%	90,91%	5,05%
2017	5	0	5	1,16%	91,18%	6,96%
2018	8	2	10	1,08%	87,97%	10,83%
2019	7	1	8	0,61%	83,95%	15,74%
2020	7	1	8	0,37%	78,86%	16,42%

Tabel 2 – Aantal en percentage opwekkingstoestellen met energiedrager stookolie per indienjaar van de EPB-aangifte bij IER

	Aantal aangiftes nieuwbouw (met installaties)	Aantal aangiftes nieuwbouw met detailinfo (zoals hierboven toegepast)	Aantal aangiftes IER met installaties en detailinfo
2016	29983	8766	99
2017	30539	16565	431
2018	29231	20913	923
2019	31811	25815	1315
2020	33684	30143	2138

Tabel 3 – Aantal aangiftes met energieprestatie (nieuwbouw en IER, excl. renovatie of industrie)

Ook het plaatsen of het vervangen van een stookolieketel door een andere stookolieketel wordt vanaf 2022 in bestaande gebouwen niet langer toegestaan. De enige uitzondering daarop is als er geen aardgasnet in de straat aanwezig is. Met het vervangen van een stookolieketel wordt overigens alleen het vervangen van de volledige installatie bedoeld, en niet de vervanging van individuele onderdelen van een bestaande verwarmingsinstallatie, zoals de brander.

Omdat voor het plaatsen of het vervangen van een stookolieketel in een bestaande woning op zich geen omgevingsvergunning moet worden aangevraagd, en dat dus buiten het EPB-toepassingsgebied valt, wordt voor het invoeren van die verplichting een aparte rechtsgrond gecreëerd.

Die maatregel moet specifiek voor stookolieketels dan ook worden bekeken in het licht van de interne bevoegdheidsverdeling (zie punt B) en van de Europese regelgeving (zie punt C). Daarnaast wordt ook een meldingsplicht voor de installateurs opgelegd (zie punt D) en werd er een flankerend beleid uitgewerkt (zie punt E).

B. Bevoegdheidsverdeling

Deze bepaling past volledig in de materiële bevoegdheid van het gewest met betrekking tot energie-efficiëntie en de bescherming van het leefmilieu. De verdere argumentatie over die problematiek is opgenomen in de toelichting bij artikel 1.

C. Conformiteit met de Europese regelgeving

De voorgestelde maatregelen moeten ook worden bekeken in het licht van de Europese regels over het vrije verkeer van goederen (zie punt C.1), de kaderrichtlijn over ecodesign[7] (zie punt C.2) en als technisch voorschrift (zie punt C.3). Daarbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds de bepaling zoals die in het Vlaamse regeerakkoord is opgenomen, en anderzijds de bepaling zoals die in het VEKP is opgenomen.

C.1. Vrij verkeer van goederen

Op grond van artikel 34 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) zijn kwantitatieve invoerbeperkingen en alle "maatregelen van gelijke werking" tussen de lidstaten verboden. Op grond van artikel 36 van het VWEU vormt artikel 34 echter geen beletsel voor "verboden of beperkingen van invoer, uitvoer of doorvoer, welke gerechtvaardigd zijn uit hoofde van bescherming van (…) de gezondheid en het leven van personen, dieren of planten, (…). Deze verboden of beperkingen mogen echter geen middel tot willekeurige discriminatie noch een verkapte beperking van de handel tussen de lidstaten vormen." Artikel 34 van het VWEU verzet zich ook niet tegen maatregelen die verantwoord worden door een dwingende eis van algemeen belang in de zin van de 'Cassis de Dijon'-rechtspraak[8] van het Hof van Justitie. Om op grond van artikel 36 van het VWEU, dan wel van de 'Cassis de Dijon'-rechtspraak verantwoord te kunnen worden, moet een maatregel van gelijke werking geschikt/noodzakelijk zijn om het nagestreefde doel te bereiken en moet die maatregel een proportionaliteitstoets doorstaan.

De voorliggende maatregel kan mogelijk gekwalificeerd worden als een maatregel die een gelijke werking heeft als een invoerbeperking. De maatregel verbiedt weliswaar niet de invoer, productie of verkoop van stookolieketels, maar hij verbiedt wel (in de meeste gevallen) de plaatsing ervan. Het Hof van Justitie heeft geoordeeld dat een bepaling die het gebruik van een product verbiedt of (aanzienlijk) beperkt, onder bepaalde voorwaarden een maatregel van gelijke werking vormt. Dat is het geval als die bepaling een aanzienlijke (negatieve) impact heeft op de vraag naar dat product vanwege consumenten en de toegang van het product tot de nationale markt belemmert.[9]

De voorgestelde maatregel beantwoordt echter aan de voorwaarden van artikel 36 van het VWEU en is derhalve niet in strijd met artikel 34 van het VWEU. Het behoort immers tot de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie dat "de bescherming van (…) de gezondheid en het leven van personen, dieren of planten", dat in artikel 36 van het VWEU vermeld wordt als een rechtvaardigingsgrond voor "maatregelen van gelijke werking", ook milieubescherming omvat.[10] Ook onder de 'Cassis

[7] Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het vaststellen van eisen inzake ecologisch ontwerp voor energiegerelateerde producten, zoals gewijzigd, *Pb.* 31 oktober 2009, L 285, 10.

[8] Te beginnen met HvJ 20 februari 1979, C120/78, *Rewe-Zentral AG tegen Bundesmonopolverwaltung für Branntwein*, Jur. 1979, p. 649.

[9] HvJ 10 april 2008, C-265/06, *Commissie/Portugal*, ECLI:EU:C:2008:210, r.o. 32-36; HvJ 10 februari 2009, C110/05, *Commissie/Italië*, ECLI:EU:C:2009:66, r.o. 56-58; HvJ 4 juni 2009, ECLI:EU:C:2009:336, *Mickelsson en Roos*, ECLI:EU:C:2009:336, r.o. 16-17.

[10] HvJ 29 september 2016, Essent Belgium, C-492/14, ECLI:EU:C:2016:732, r.o. 100; HvJ 11 september 2014, Essent Belgium, C 204/12-C 208/12, ECLI:EU:C:2014:2192, r.o. 91; HvJ 1 juli 2014 Ålands Vindkraft, C-573/12, ECLI:EU:C:2014:2037, r.o. 79-80.

de Dijon'-rechtspraak wordt milieubescherming, en specifiek het tegengaan van broeikasgasemissies, als een dwingende eis erkend die een maatregel van gelijke werking kan verantwoorden.[11]

De maatregel beantwoordt aan de voorwaarden van artikel 36 van het VWEU en van de 'Cassis de Dijon'-rechtspraak:
- de maatregel is noodzakelijk in het licht van de bescherming van het leefmilieu. Zoals hierboven al is aangetoond, zijn stookolieketels minder energie-efficiënt en onvoldoende milieuvriendelijk om nog een plaats te hebben in de lopende energietransitie. Stookolieketels hebben door de verbranding van stookolie immers een grotere impact op emissies en de luchtkwaliteit. Ook de bodemkwaliteit wordt door de maatregel positief beïnvloed, doordat het gebruik van dergelijke installaties een hoger risico op bodemverontreiniging inhoudt, bijvoorbeeld door het morsen van stookolie bij de levering, de vervuiling van lekkende stookolietanks enzovoort. Door de maatregel zullen die risico's worden verkleind of vermeden;
- de maatregel is evenredig met het nagestreefde doel. Een minder verregaande maatregel, bijvoorbeeld een loutere aansporing in plaats van een verbod, volstaat in de praktijk niet om de rechtsonderhorigen voldoende te motiveren zodat ze kiezen voor minder vervuilende technieken. Ondanks een sensibiliseringsbeleid en een premiebeleid blijken mensen bij de vervanging van een bestaande verwarmingsinstallatie toch vaak de platgetreden paden te bewandelen en concipiëren ze de vervanging door alternatieve technologieën vaak (soms zelfs ten onrechte) als een grotere administratieve en praktische last. Dat de maatregel evenredig is, blijkt ook uit het feit dat de installatie of vervanging van een stookolieketel niet compleet onmogelijk wordt gemaakt als blijkt dat de alternatieven niet beschikbaar zijn.

C.2. Ecodesign

De kaderrichtlijn over ecodesign vormt de basis voor (bij uitvoeringsmaatregel te bepalen) geharmoniseerde voorschriften over ecologisch ontwerp. Die voorschriften bestrijken bepaalde 'parameters'. De kaderrichtlijn over ecodesign laat evenwel ruimte voor de lidstaten om voorschriften over niet-geharmoniseerde parameters uit te vaardigen. Ze laat ook ruimte om eisen voor energieprestaties en systeemeisen conform richtlijn 2010/31/EU[12] (de EPB-richtlijn) uit te vaardigen, zelfs als die de installatie beperken van producten die voldoen aan de kaderrichtlijn over ecodesign en de uitvoeringsmaatregelen ervan.

Artikel 6 van de kaderrichtlijn over ecodesign bepaalt namelijk het volgende:

"Artikel 6
Vrij verkeer
1. De lidstaten mogen het op de markt introduceren en/of het in gebruik nemen op hun grondgebied van een product dat aan alle relevante bepalingen van de toepasselijke uitvoeringsmaatregel voldoet en overeenkomstig artikel 5 voorzien is van de CE-markering, niet verbieden, beperken of belemmeren op grond van voorschriften inzake ecologisch ontwerp die verband houden met de in bijlage I, deel 1, bedoelde paramaters [sic] inzake ecologisch ontwerp die door de toepasselijke uitvoeringsmaatregelen worden bestreken.

Dit laat de door de lidstaten overeenkomstig artikel 4, lid 1, en artikel 8 van Richtlijn 2010/31/EU vastgestelde eisen voor energieprestaties en systeemeisen onverlet.

[11] HvJ 16 maart 2016, *Canadian Oil Company Sweden AB en Anders Rantén/ Riksåklagaren*, C-472/14, ECLI:EU:C:2016:171, r.o. 45; HvJ 4 juni 2009, C142/05, *Mickelsson en Roos*, ECLI:EU:C:2009:336, r.o. 31-32.
[12] Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen, zoals gewijzigd, *Pb* 18 juni 2010, L 153, 13.

2. De lidstaten mogen het op de markt introduceren en/of het in gebruik nemen op hun grondgebied van een product dat overeenkomstig artikel 5 voorzien is van de CE-markering, niet verbieden, beperken of belemmeren op grond van voorschriften inzake ecologisch ontwerp die verband houden met de in bijlage I, deel 1, bedoelde paramaters [sic] inzake ecologisch ontwerp ten aanzien waarvan de toepasselijke uitvoeringsmaatregel bepaalt dat geen voorschrift inzake ecologisch ontwerp vereist is."

Over de tweede alinea van het hierboven geciteerde artikel 6, lid 1, stelt overweging 35bis van de preambule bij de kaderrichtlijn over ecodesign overigens het volgende:

"Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen bepaalt dat de lidstaten eisen voor energieprestaties moeten vaststellen voor onderdelen van gebouwen die deel uitmaken van de bouwschil van het gebouw en systeemeisen in verband met de totale energieprestatie, het adequaat installeren, dimensioneren, afstellen en controleren van de technische bouwsystemen die in bestaande gebouwen worden geïnstalleerd. In overeenstemming met de doelstellingen van deze richtlijn kunnen deze eisen in bepaalde omstandigheden de installatie beperken van energiegerelateerde producten die aan deze richtlijn en de daarmee samenhangende uitvoeringsmaatregelen voldoen, mits dergelijke eisen geen ongerechtvaardigde marktbelemmering vormen."

De kaderrichtlijn over ecodesign verzet er zich dus niet tegen dat lidstaten de marktintroductie en/of ingebruikname van een product verbieden, beperken of belemmeren op grond van de onderstaande voorschriften en eisen:

1° voorschriften die geen voorschriften inzake ecologisch ontwerp zijn;
2° voorschriften voor ecologisch ontwerp die geen verband houden met:
   a) de parameters die vallen onder de toepasselijke uitvoeringsmaatregelen, bijvoorbeeld door verordening 813/2013/EU voor stookolieketels[13];
   b) de parameters, vermeld in bijlage I, deel 1, van de kaderrichtlijn over ecodesign, ten aanzien waarvan de toepasselijke uitvoeringsmaatregelen bepalen dat er geen voorschrift inzake ecologisch ontwerp vereist is;
3° eisen voor energieprestaties of systeemeisen overeenkomstig artikel 4, lid 1, respectievelijk artikel 8 van de EPB-richtlijn, op voorwaarde dat het niet gaat om voorschriften voor ecologisch ontwerp die verband houden met parameters, vermeld in bijlage I, deel 1, bij de kaderrichtlijn over ecodesign, ten aanzien waarvan die uitvoeringsmaatregelen bepalen dat er geen ecologisch ontwerp vereist is.[14]

Als een lidstaat, zonder een EU-harmonisatiemaatregel te miskennen, het gebruik van een product verbiedt of beperkt op grond van een voorschrift over een niet-geharmoniseerd aspect of een niet-geharmoniseerde parameter, zal dat verbod of die beperking nog steeds getoetst moeten worden aan de bepalingen van het VWEU over het vrije verkeer van goederen. In het kader daarvan bestaat echter een ruimere mogelijkheid dan onder artikel 114, lid 5, van het VWEU, om beperkingen te verantwoorden op grond van milieubescherming.

[13] Verordening 813/2013/EU van de Commissie van 2 augustus 2013 tot uitvoering van richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad wat eisen inzake ecologisch ontwerp voor ruimteverwarmingstoestellen en combinatieverwarmingstoestellen betreft, zoals gewijzigd, *Pb.* 6 september 2013, L 239, 136.
[14] Artikel 6, lid 2, van de kaderrichtlijn over ecodesign herneemt immers niet de tweede alinea van artikel 6, lid 1.

C.2.a. De maatregel zoals die in het Vlaamse regeerakkoord wordt geformuleerd

De maatregel met betrekking tot het stookolieverbod bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties zoals die in het Vlaamse regeerakkoord wordt geformuleerd, is niet in strijd met artikel 6 van de kaderrichtlijn over ecodesign, om de onderstaande redenen:

1° de maatregel wordt niet geformuleerd als een 'voorschrift inzake ecologisch ontwerp'. Dat begrip wordt in artikel 2, lid 24, van de kaderrichtlijn over ecodesign gedefinieerd als: "elk voorschrift met betrekking tot een product of het ontwerp van een product dat wordt vastgesteld met het doel de milieuprestaties ervan te verbeteren, of elk voorschrift inzake het verstrekken van informatie betreffende de milieuaspecten van een product". Voor zover de maatregel de plaatsing of vervanging van een stookolieketel verbiedt louter op basis van de gebruikte brandstof, en eventueel op basis van bijkomende criteria die geen verband houden met de kenmerken, de prestaties of de etikettering van de installatie,[15] is er geen sprake van een voorschrift dat de milieuprestaties van een product beoogt te verbeteren,[16] noch uiteraard een voorschrift voor het verstrekken van informatie;

2° de maatregel houdt weliswaar een ingebruiknameverbod in, of veeleer een ingebruiknamebeperking, maar het gaat niet om een ingebruiknameverbod of -beperking als vermeld in artikel 6 van de kaderrichtlijn over ecodesign. Het is immers geen beperking "op grond van voorschriften inzake ecologisch ontwerp die verband houden met de in bijlage I, deel 1, [van de kaderrichtlijn over ecodesign] bedoelde paramaters [sic] inzake ecologisch ontwerp die door de toepasselijke uitvoeringsmaatregelen [met name Verordening 813/2013/EU] worden bestreken"; noch om een beperking "op grond van voorschriften inzake ecologisch ontwerp die verband houden met de in bijlage I, deel 1, bedoelde paramaters [sic] inzake ecologisch ontwerp ten aanzien waarvan de toepasselijke uitvoeringsmaatregel bepaalt dat geen voorschrift inzake ecologisch ontwerp vereist is".[17]

Verordening 813/2013 stelt eisen op het vlak van seizoensgebonden energie-efficientie, energie-efficiëntie van waterverwarming, geluidsvermogensniveau, emissies van stikstofoxiden en productinformatie. De verordening stelt echter geen eisen op het vlak van de gebruikte brandstof (bijvoorbeeld stookolie). Omgekeerd bepaalt verordening 813/2013/EU ook niet dat er géén voorschrift inzake ecologisch ontwerp vereist is ten aanzien van de keuze van de brandstof.[18] De toegestane of verboden brandstoffen voor verwarmingsdoeleinden zijn geen parameter die door verordening 813/2013/EU geharmoniseerd wordt.

De maatregel zoals die in het Vlaamse regeerakkoord geformuleerd wordt, is om die reden niet in strijd met artikel 6 van de kaderrichtlijn over ecodesign of met verordening 813/2013/EU.

C.2.b. De maatregel zoals die in het Vlaams Energie- en Klimaatplan geformuleerd wordt

De maatregel zoals die in het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) geformuleerd wordt, is echter wel problematisch in het licht van artikel 6 van de kaderrichtlijn

[15] Bijvoorbeeld de mogelijkheid om in de straat aan te sluiten op een aardgasnet.

[16] De voorliggende maatregel beoogt met name niet de prestaties van stookolieketels te verbeteren, bijvoorbeeld door geleidelijk strengere eisen op het vlak van uitstoot of energie-efficiëntie.

[17] Artikel 6, lid 1, eerste alinea, en lid 2, van de kaderrichtlijn over ecodesign.

[18] Overwegende 6 van de preambule van verordening 813/2013/EU stelt wel: "*Het is niet aangewezen om eisen inzake ecologisch ontwerp met betrekking tot de emissie van koolstofmonoxide, zwevende deeltjes en koolwaterstoffen vast te stellen (…)*". Overwegende 7 van die preambule stelt: "*Uit de voorbereidende studie blijkt dat het voor ruimteverwarmingstoestellen en combinatieverwarmingstoestellen niet nodig is eisen vast te stellen met betrekking tot de andere in bijlage I, deel 1, van Richtlijn 2009/125/EG vermelde parameters voor ecologisch ontwerp*".

over ecodesign en verordening 813/2013/EU. In die formulering zou de vervanging van een bestaande stookolieketel door een andere terwijl er in de straat mogelijkheid is om aan te sluiten op een aardgasnet, wel toegestaan zijn als "wordt aangetoond dat de stookolieketels even performant zijn als de nieuwste aardgascondensatieketels". Of het al dan niet toegestaan is om een vervangende stookolieketel te installeren hangt in dat scenario dus af van een performantietoets.

Die performantietoets zal (minstens) betrekking hebben op de energie-efficiëntie. Bijlage II bij verordening 813/2013/EU stelt echter al eisen voor seizoensgebonden energie-efficiëntie en energie-efficiëntie van waterverwarming. Als het Vlaamse Gewest de toelaatbaarheid van de vervanging van een stookolieketel door een andere stookolieketel afhankelijk stelt van een bijkomende energie-efficiëntietoets, dan zal dat gekwalificeerd worden als een met artikel 6, lid 1, van de kaderrichtlijn over ecodesign strijdig voorschrift inzake ecologisch ontwerp dat verband houdt met parameters die al door verordening 813/2013/EU worden bestreken, tenzij er sprake mocht zijn van een "eis voor energieprestaties" van gebouwen of gebouwunits of een "systeemeis" conform artikel 4, lid 1, c.q. artikel 8 van de EPB-richtlijn.[19] Dat laatste is echter niet het geval: de voorwaarde dat een stookolieketel even performant moet zijn als de nieuwste aardgascondensatieketels is immers geen systeemeis, maar wel een voorschrift inzake ecologisch ontwerp.

De maatregel zoals die in het VEKP geformuleerd wordt, is om die reden in strijd met artikel 6 van de kaderrichtlijn over ecodesign en met verordening 813/2013/EU.

Om de bovengenoemde redenen kan de maatregel alleen doorgang vinden in de vorm die in het Vlaamse regeerakkoord is bepaald.

C.3. Technisch voorschrift

De voorliggende maatregel zal op grond van richtlijn (EU) 2015/1535 echter aan de Europese Commissie genotificeerd moeten worden.[20] De Europese Commissie en de lidstaten kunnen opmerkingen of een "uitvoerig gemotiveerde mening" formuleren, maar de notificatie leidt niet tot een goed- of afkeuringsbeslissing, laat staan een derogatie van een EU-harmonisatiemaatregel: het gaat niet om een derogatieprocedure, maar om een informatieprocedure.

Oostenrijk, Denemarken en Duitsland hebben in totaal zes vergelijkbare maatregelen genotificeerd op grond van richtlijn (EU) 2015/1535 of de voorganger ervan, zonder dat dit een inbreukprocedure bij het Hof van Justitie heeft opgeleverd, en in de meeste gevallen zonder dat de Europese Commissie een uitvoerig gemotiveerde mening heeft uitgebracht. In dat kader kan specifiek worden verwezen naar de recente aanmelding 2020/19/A van de Oostenrijkse deelstaat Wenen (Bundesland Wien): op 16 januari 2020 werd een deelstatelijke wet bij de Europese Commissie aangemeld, waarbij op een vergelijkbare manier het gebruik van aardgas wordt verboden voor de verwarming van nieuwe gebouwen die kunnen aansluiten op stadsverwarming of op een ander hoogefficiënt alternatief. Bovendien staat in de aanmelding vermeld dat in Oostenrijk stookolieverwarmingssystemen in de toekomst bij federale wet zullen worden verboden.

Hieronder staat een overzicht van de verschillende precedenten uit andere lidstaten.

Denemarken heeft op 11 april 2013 een ontwerp van besluit over een bouwverordening genotificeerd. De desbetreffende mededeling op de website van de Europese Commissie omschrijft een van de genotificeerde maatregelen als volgt:

[19] Zie artikel 6, lid 1, tweede alinea, van de kaderrichtlijn over ecodesign.

[20] Richtlijn nr. (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij, *Pb.* 17 september 2015, L 241, 1 (richtlijn (EU) 2015/1535).

"Hoofdstuk 8 van de bouwverordening wordt zodanig gewijzigd dat de installatie van olie- en aardgasketels in nieuwe gebouwen wordt verboden. Het zal nog steeds toegestaan zijn olie- en gasketels te installeren die uitsluitend gebruikmaken van hernieuwbare energie, bijvoorbeeld olieketels op bio-olie. Nieuwe gebouwen die worden gebouwd in gebieden waarvoor het gemeentebestuur vanaf 1 januari 2013 in het kader van de warmtevoorzieningswet definitief heeft beslist dat ze over een individuele aardgasvoorziening moeten beschikken, vallen niet onder het verbod. Noodstroominstallaties op basis van olie of aardgas vallen niet onder het verbod.

Er kan een vrijstelling van het verbod worden toegekend wanneer er geen geschikte alternatieven voorhanden zijn. Het is de gemeente zelf die als bouwoverheid op grond van een concrete beoordeling een vrijstelling van het verbod kan toekennen. Er kan een vrijstelling worden toegekend in een situatie waarin een nieuwbouw wordt gebouwd volgens de regels van de bouwwetgeving over het energieverbruik van gebouwen, en waarbij de materialen en de bouwwijze hieraan worden aangepast, maar waarbij zeer specifieke lokale of technische omstandigheden de aansluiting op de stadsverwarming of de installatie van hernieuwbare energie bemoeilijken."[21]

Volgens de mededeling van de Commissie verstreek de periode van status quo op 14 oktober 2013, dat is zes maanden na de notificatie. Dat impliceert dat er een uitvoerig gemotiveerde mening werd ingediend, al is het niet duidelijk door wie. Er is echter in verband daarmee geen inbreukprocedure tegen Denemarken opgestart en evenmin is er sprake van een kennisgeving op grond van artikel 114, lid 5, van het VWEU.

De Europese Commissie publiceert verslagen over de toepassing van richtlijn (EU) 2015/1535 en voorheen richtlijn 98/34. In haar verslag over de periode 2011-2013 staat te lezen:

"De Commissie heeft tevens ontwerpwetgeving onderzocht op grond waarvan het is verboden in nieuwe gebouwen verwarmingsketels te installeren die op fossiele olie of aardgas werken, behalve als voor die ketels uitsluitend gebruik wordt gemaakt van hernieuwbare energie. Het aangemelde ontwerp werd geanalyseerd in het kader van Richtlijn 2009/142/EG betreffende gastoestellen en Richtlijn 92/42/EEG betreffende de rendementseisen voor nieuwe olie- en gasgestookte centraleverwarmingsketels."[22]

Oostenrijk heeft op 23 december 2013 een Tiroolse wet van 2013 over verwarmingsinstallaties genotificeerd. De desbetreffende mededeling op de website van de Europese Commissie geeft de volgende toelichting:

"Het voorliggende ontwerp is een uitvoeringsverordening bij de Tiroolse wet van 2013 inzake gas-, verwarmings- en airconditioningsinstallaties, LGBl. nr. 111/2013. Deze verduidelijkt de in de wet vastgelegde technische voorschriften inzake verwarmingsinstallaties, installaties voor opslag en vervoer van brandstoffen, blokverwarmingscentrales en airconditioningsinstallaties voor de in punt 8 aangevoerde aspecten. Hierbij worden met name ook emissiegrenswaarden en grenswaarden voor uitlaatgasverliezen vastgelegd. Verder worden de voor stookinstallaties en blokverwarmingscentrales toegestane brandstoffen en motorbrandstoffen geregeld."[23]

---

[21] SG(2013) D/5981, beschikbaar op https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/nl/search/?trisaction=search.detail&year=2013&num=192

[22] Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité. De werking van Richtlijn 98/34/EG in de periode 2011-2013, 17 juli 2015, COM(2015) 338 final, p. 13. Bijna letterlijk dezelfde tekst is terug te vinden in het verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité over de werking van Richtlijn (EU) 2015/1535 in de periode 2014-2015, 19 december 2017, COM(2017) 788 final/2, p. 10-11.

[23] TRIS/(2013) 03425, beschikbaar op https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/nl/search/?trisaction=search.detail&year=2013&num=703.

Volgens die mededeling verstreek de periode van status quo op 24 maart 2014, dat is drie maanden na de notificatie. Dat impliceert dat er geen uitvoerig gemotiveerde mening werd ingediend. Er is echter in verband daarmee geen inbreukprocedure tegen Oostenrijk opgestart en evenmin is er sprake van een kennisgeving op grond van artikel 114, lid 5, van het VWEU.

Oostenrijk heeft op 29 november 2016 een aantal door de deelstaat Neder-Oostenrijk voorgenomen (bouwverordenings)voorschriften genotificeerd. Een van die voorschriften wordt in de desbetreffende mededeling op de website van de Europese Commissie als volgt omschreven:

"Verbod op de nieuwe opstelling van verwarmingsketels voor centrale verwarmingsinstallaties voor vloeibare en vaste fossiele brandstoffen alsook de verplichting om meer verplichte parkeerplaatsen voor motorvoertuigen met laadpunten te voorzien."[24]

Zowel in het genotificeerde ontwerp als in de definitieve tekst van de verordening, zoals die beschikbaar zijn via hyperlinks op de desbetreffende webpagina van de Europese Commissie, komt de volgende bepaling voor: "De plaatsing en inbouw van ketels voor centrale verwarmingssystemen voor vloeibare fossiele of vaste fossiele brandstoffen is verboden in gebouwen die na 31 december 2018 zijn goedgekeurd."[25]

Volgens die mededeling verstreek de periode van status quo op 1 maart 2017, dat is drie maanden na de notificatie. Dat impliceert dat er geen uitvoerig gemotiveerde mening werd ingediend. Er is echter in verband daarmee geen inbreukprocedure tegen Oostenrijk opgestart en evenmin is er sprake van een kennisgeving op grond van artikel 114, lid 5, van het VWEU.

Denemarken heeft op 30 april 2015 een ontwerp van bouwverordening genotificeerd. De ontwerptekst, in de vorm die beschikbaar werd gesteld via een hyperlink op de desbetreffende webpagina van de Europese Commissie,[26] omvatte onder meer het volgende voorschrift:

"Centrale verwarmingsketels die zijn ontworpen om aardgas of olie te verbranden, mogen niet worden geïnstalleerd om nieuwe gebouwen te verwarmen (…)".[27]

De definitieve tekst, zoals die via dezelfde webpagina beschikbaar werd, blijkt echter anders geformuleerd. Daar komen de volgende bepalingen in voor:

"Gebouwverwarming moet gebaseerd zijn op hernieuwbare energie."[28]

---

[24] TRIS/(2016) 03631, beschikbaar op https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/nl/search/?trisaction=search.detail&year=2016&num=624. Uit de ontwerptekst en de definitieve tekst van de maatregel die via die webpagina beschikbaar is gesteld, lijkt te volgen dat het genotificeerde ontwerp van bepaling ongewijzigd aangenomen is ("*Die Aufstellung und der Einbau von Heizkesseln von Zentralheizungsanlagen für flüssige fossile oder für feste fossile Brennstoffe ist in nach dem 31. Dezember 2018 neu bewilligten Gebäuden verboten.*").

[25] Vrije vertaling van: "*Die Aufstellung und der Einbau von Heizkesseln von Zentralheizungsanlagen für flüssige fossile oder für feste fossile Brennstoffe ist in nach dem 31. Dezember 2018 neu bewilligten Gebäuden verboten.*".

[26] TRIS/(2015) 01292, beschikbaar op https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/en/index.cfm/search/?trisaction=search.detail&year=2015&num=230&mLang=NL

[27] Vertaling van de Engelse tekst die daar ter beschikking wordt gesteld. De oorspronkelijke Engelse tekst luidt als volgt: "*Central heating boilers designed to burn natural gas or oil may not be installed to heat new buildings.*" De daaropvolgende bepaling in die tekst bepaalt een uitzondering voor bepaalde gevallen.

[28] Vertaling van: "*Bygningsopvarmning skal baseres på vedvarende energi.*".

"In gebouwen die gelegen zijn in gebieden waar aansluiting op het stadsverwarmingsnet mogelijk is, kan de gebouwverwarming gebaseerd zijn op stadsverwarming, ondanks het bepaalde in het eerste lid."[29]

"In gebouwen gelegen in gebieden waar aardgasnetten zijn aangelegd of waar vóór 1 januari 2013 een projectgoedkeuring is opgesteld voor individuele aardgasvoorziening van het gebied conform de Warmtewet, mag de gebouwverwarming worden gebaseerd op aardgas, niettegenstaande de bepaling in het eerste lid. 7e".[30]

Volgens de mededeling van de Europese Commissie op die webpagina verstreek de periode van status quo op 3 november 2015, dat is zes maanden na de notificatie. Dat impliceert dat er een uitvoerig gemotiveerde mening werd ingediend, al is het niet duidelijk door wie. Er is echter in verband daarmee geen inbreukprocedure tegen Denemarken opgestart en evenmin is er sprake van een kennisgeving op grond van artikel 114, lid 5, van het VWEU.

Duitsland heeft op 23 december 2019 een aantal door de deelstaat Hamburg voorgenomen voorschriften genotificeerd. Een van die voorschriften wordt in de desbetreffende mededeling op de website van de Europese Commissie als volgt weergegeven:

"Met dit voorschrift wordt het nieuw aansluiten van verwarmingsketels op vloeibare fossiele brandstoffen na 31 december 2021 verboden. Dit verbod geldt niet voor verwarmingsketels op vloeibaar gas. Na 31 december 2025 moet het verbod ook gelden voor het verwisselen en vervangen van deze verwarmingsketels. Het voorschrift bevat ook voorwaarden voor uitzonderingen."[31]

Het aangemelde ontwerp, zoals dat beschikbaar wordt gesteld via een hyperlink op de desbetreffende webpagina van de Europese Commissie, bevat de volgende bepaling:
"(1) De aansluiting van ketels die werken op vloeibare fossiele brandstoffen is na 31 december 2021 niet toegestaan. Dit geldt niet voor ketels die op LPG werken.
(2) Het verbod op grond van lid 1 is ook van toepassing op de vervanging en vervanging van ketels na 31 december 2025.
(3) Het verbod volgens de leden 1 en 2 is niet van toepassing indien het afzien van de nieuwe aansluiting, vervanging en vervanging van ketels in individuele gevallen technisch onmogelijk is of voor zover het in individuele gevallen tot onredelijke moeilijkheden zou leiden als gevolg van bijzondere omstandigheden als gevolg van onredelijke inspanningen of op enige andere wijze."[32]

---

[29] Vertaling van: "*I bygninger beliggende i områder, hvor tilslutning til fjernvarmenet er mulig, kan bygningsopvarmning baseres på fjernvarme uanset bestemmelsen i stk. 7.*".

[30] Vertaling van: "*I bygninger beliggende i områder, hvor der er etableret naturgasnet, eller hvor der foreligger en projektgodkendelse udarbejdet inden 1. januar 2013 om individuel naturgasforsyning af området i henhold til varmeforsyningsloven, kan bygningsopvarmningen baseres på naturgas, uanset bestemmelsen i stk. 7.*".

[31] Mededeling van de Commissie–TRIS/(2019) 03666, beschikbaar op https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/de/index.cfm/search/?trisaction=search.detail&year=2019&num=652&mLang=NL. Een andere genotificeerde ontwerpbepaling wordt als volgt samengevat: "Met dit voorschrift wordt het nieuw aansluiten van vaste directe elektrische ruimteverwarmingen met een vermogen van meer dan 2 kW in iedere woon-, bedrijfs- of andere gebruikseenheid verboden. Na 31 december 2025 moet ook het verwisselen en vervangen van directe elektrische verwarmingen zijn verboden. Het voorschrift bevat ook voorwaarden voor uitzonderingen.".

[32] Vertaling van:
"*(1) Der Neuanschluss von Heizkesseln, die mit flüssigen fossilen Brennstoffen betrieben werden, ist nach dem 31. Dezember 2021 unzulässig. Dies gilt nicht für Heizkessel, die mit Flüssiggas betrieben werden.*
(2) Das Verbot nach Absatz 1 gilt auch für den Austausch und Ersatz von Heizkesseln nach dem 31. Dezember 2025.
(3) Das Verbot nach den Absätzen 1 und 2 gilt nicht, wenn der Verzicht auf den Neu-anschluss, Austausch und Ersatz von Heizkesseln im Einzelfall technisch unmöglich ist oder soweit er im Einzelfall wegen besonderer Umstände durch einen unangemessenen Aufwand oder in sonstiger Weise zu einer unzumutbaren Härte führen würde;".

Volgens de gegevens op desbetreffende webpagina van de Europese Commissie is de periode van status quo op 24 maart 2020 verstreken, dat is drie maanden na de notificatie. Dat impliceert dat er geen uitvoerig gemotiveerde mening werd ingediend. Er is echter tot op heden geen inbreukprocedure tegen Duitsland opgestart en evenmin is er sprake van een kennisgeving op grond van artikel 114, lid 5, van het VWEU.

Oostenrijk heeft op 16 januari 2020 een verordening bij de bouwverordening voor Wenen genotificeerd. De omschrijving die de Europese Commissie in de desbetreffende mededeling heeft gepubliceerd, luidt als volgt:

"In de regeling wordt bepaald dat als er stadsverwarming beschikbaar is, deze of een ander zeer efficiënt alternatief systeem overeenkomstig § 118, lid 3, van de bouwverordening voor Wenen moet worden toegepast. Hierdoor is in nieuwbouw in deze gebieden aardgas in ieder geval niet langer toegestaan voor verwarming van ruimten en warm water".[33]

Volgens de gegevens op de desbetreffende webpagina van de Europese Commissie verstreek de periode van status quo op 17 april 2020. Dat impliceert dat er geen uitvoerig gemotiveerde mening werd ingediend. Er is echter tot op heden geen inbreukprocedure tegen Oostenrijk opgestart en evenmin is er sprake van een kennisgeving op grond van artikel 114, lid 5, van het VWEU.

D. Rol van de installateurs

Overigens spelen ook de installateurs een rol: enerzijds moeten ze zich uiteraard aan de verplichtingen houden, maar anderzijds moeten ze ook hun klanten sensibiliseren en wijzen op hun verplichtingen. Aan de installateurs zelf wordt dan ook een bijkomende verplichting opgelegd om de installatie van een stookolietoestel, onafhankelijk van de aangifteplichtige (in kader van EPB) of de eigenaar, aan de overheid te melden. Die gegevens zullen ook in de verwarmingsdatabank worden opgenomen. Opdat het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) in de gelegenheid zou zijn om die verplichting te handhaven (zie verder), wordt naar analogie van de al bestaande verplichting, vermeld in artikel 4.1.18/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, aan de installateurs van stookolieketels een meldingsplicht opgelegd. Als ze die lijsten niet of foutief aanleveren, kan hun conform artikel 13.4.11, §1, 3° en 4°, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een sanctie worden opgelegd.[34]

E. Flankerend beleid

Als flankerende beleidsmaatregel heeft de Vlaamse Regering via het besluit van de Vlaamse Regering van 18 september 2020 al beslist dat vanaf 1 januari 2021 de REG-premies worden aangepast `(REG: rationeel energiegebruik). In het VEKP werd immers opgenomen dat er vanaf 2021 geen premie meer wordt toegekend "voor het vervangen van een stookolieketel bij beschermde afnemers als er aardgas aanwezig is in de straat. Om de verduurzaming van de verwarming te stimule-

[33] TRIS/(2020) 00267, beschikbaar op https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/nl/search/?trisaction=search.detail&year=2020&num=19

[34] Artikel 13.4.11, §1, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 luidt als volgt: "Het VEKA legt na de betrokkenen te hebben gehoord of daartoe naar behoren te hebben opgeroepen, aan iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon in de volgende gevallen een administratieve geldboete op die niet lager is dan 150 euro, en niet hoger dan 20.000 euro: (…)
3° bij het niet uitvoeren van de meldingsverplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van dit decreet, de uitvoeringsbesluiten ervan, het aansluitingsreglement, het aansluitingscontract of het technisch reglement;
4° bij het bezorgen van informatie die niet consistent of in overeenstemming met de werkelijkheid is in het kader van meldingsverplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van dit decreet, de uitvoeringsbesluiten ervan, het aansluitingsreglement, het aansluitingscontract of het technisch reglement.".

ren kennen we voor beschermde afnemers enkel nog verhoogde premies toe voor condenserende aardgasketels en warmtepompen."

Om de hierboven vermelde redenen wordt vanaf 2021 al geen premie meer verstrekt voor nieuw geplaatste stookoliecondensatieketels. Alleen gasgestookte condensatieketels, ofwel op aardgas, ofwel op propaan of butaan, geven nog recht op een premie.

De premie voor de plaatsing van een nieuwe aardgas-, butaan- of propaangestookte condensatieketel ter vervanging van een bestaande stookoliecondensatieketel werd verhoogd tot 2500 euro, met een maximum van 50 procent van het factuurbedrag, inclusief btw. Die maatregel zal van toepassing zijn op de "prioritaire doelgroep van de energieleningen", zoals die is gedefinieerd in artikel 1.1.1, §2, 81°/1, van het Energiebesluit van 19 november 2010. Het doel is om de effecten van de maatregel die in dit decreet is vervat voor die doelgroep te mitigeren.

Dat geeft het volgende overzicht:

	Begunstigde	**Nieuwe condensatieketel op aardgas in aardgasgebied**	**Nieuwe condensatieketel op butaan of propaan in niet-aardgasgebied**
Niet geplaatst ter vervanging van een stookolieketel	Beschermde afnemer	1800 euro, tot maximaal 40% van het factuurbedrag, inclusief btw	1800 euro, tot maximaal 40% van het factuurbedrag, inclusief btw
Geplaatst ter vervanging van een stookolieketel	Prioritaire doelgroep van de Vlaamse energielening	2500 euro, tot maximaal 50% van het factuurbedrag, inclusief btw	2500 euro, tot maximaal 50% van het factuurbedrag, inclusief btw

Als er geen stookolieketel wordt vervangen, komen alleen beschermde afnemers in aanmerking voor de premie van 1800 euro. Wordt er wel een oude stookolieketel vervangen door een aardgas-, butaangas- of propaangasketel, dan komen naast de beschermde afnemers alle prioritaire doelgroepen van de Vlaamse energielening in aanmerking en bedraagt de premie 2500 euro.

Of een woning of woongebouw al dan niet aansluitbaar is op het aardgasdistributienet, kan eenvoudig nagegaan worden via de website van Fluvius.[35]

Voorts geeft de Vlaamse Regering ook premies voor de bevordering van milieuvriendelijke verwarmingsbronnen zoals warmtepompen en zet ze nog steeds in op het isoleren van gebouwen via de isolatiepremies van de netbeheerders om de energievraag ten behoeve van verwarming te verkleinen.

Tot slot zal de Vlaamse overheid de maatregel ook ruim moeten communiceren zodat de rechtsonderhorige de nodige toelichting en begeleiding krijgt bij het maken van een keuze voor het plaatsen van een energie-efficiënte verwarmingsinstallatie of voor het vervangen van een bestaande stookolieketel door een duurzame verwarmingsinstallatie. In dat kader heeft de Vlaamse overheid ook een beslissingsboom[36] uitgewerkt, die eigenaars ondersteunt bij hun keuze voor een duurzamere verwarming.

Artikel 5 en 6

Artikel 5 en 6 stellen een rechtsgrond vast voor de uitbouw en het beheer van een databank over energiegebruik en energieproductie.

[35] Fluvius https://www.fluvius.be/nl/thema/aansluitingen-aardgas/aansluitbaar-op-het-aardgasnet
[36] De beslissingsboom kan worden teruggevonden via de website van het VEKA: www.energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/driestappenschemawebprint.pdf.

In het kader van een shift naar duurzame verwarming is in de beleidsnota's Energie en Klimaat (2019-2024) en in het Vlaams Energie- en Klimaatplan het volgende opgenomen: "Voor de opvolging van de onderhoudsplicht en de verduurzaming van de verwarming van de gebouwen ontwikkelen we een databank met informatie over de gebruikte hoofdverwarming per gebouw."

In het kader van een langetermijnstrategie voor niet-woongebouwen is in de beleidsnota Energie (2019-2024) ook het volgende opgenomen: "Om een duidelijker inzicht te krijgen in de huidige energieprestatie van niet-woongebouwen, moeten uiterlijk tegen 2025 alle grote niet-woongebouwen (waar de mogelijkheid tot verwarming of koeling voorzien is) over een EPC-NR beschikken. Vanaf 2030 moeten deze gebouwen een minimaal energieprestatielabel bereiken."

Die gecentraliseerde databank is essentieel voor verschillende doeleinden in de transitie naar een klimaatneutraal gebouwenpark:
– het monitoren van de evolutie naar de verduurzaming van de verwarming van het gebouwenpark;
– het volgen en handhaven van de keurings- en onderhoudsplicht van stooktoestellen (zie het Stooktoestellenbesluit: besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van (centrale) stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater);
– het volgen en handhaven van de verduurzaming van verwarming;
– het sensibiliseren en informeren van gebouweigenaars, huurders en houders van zakelijke rechten rond verwarming: de databank biedt de mogelijkheid om de rechtsonderhorigen, hetzij via de gebouwenpas, hetzij via andere kanalen, op een rechtstreekse en individuele manier te sensibiliseren over hun verwarming en de verplichtingen die daaraan verbonden zijn.

Het label voor bijvoorbeeld het energieprestatiecertificaat voor niet-residentiële gebouwen (EPC-NR) zal gebaseerd zijn op metingen van het energiegebruik en de energieproductie van de eenheid. De metingen die in het kader van dat EPC worden opgenomen in de databank voor energiegebruik en energieproductie, zullen toegepast worden voor verschillende doeleinden in de transitie naar een klimaatneutraal gebouwenpark:
– het ter beschikking stellen van gegevens voor het opmaken van een EPC-NR. Meetgegevens worden jaarlijks toegevoegd aan de databank en kunnen bij hernieuwing van het EPC opgehaald worden voor de bepaling van het label;
– het volgen van de evolutie van hernieuwbaar en niet-hernieuwbaar energiegebruik en hernieuwbare energieproductie van het niet-residentiële gebouwenpark, en zo ook de evolutie richting de langetermijndoelstelling voor niet-woongebouwen;
– het volgen en handhaven van de renovatieverplichting die aan gebouweigenaars, erfpachters of opstalhouders van niet-residentiële gebouwen wordt opgelegd;
– het volgen van de haalbaarheid en zo nodig het bijsturen van de minimale eis voor het energieprestatielabel die aan gebouweigenaars, erfpachters of opstalhouders van niet-residentiële gebouwen wordt opgelegd.

De rechtmatigheid van de verwerking van de gegevens uit die databank valt onder artikel 6, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

De gegevens in de databank voor energiegebruik en energieproductie zijn toegankelijk voor de diensten van de Vlaamse overheid en de betrokken gemeente. Op die manier kunnen ze hun monitorings- en handhavingsverplichtingen uitvoeren en kunnen ze op een efficiënte manier hun energiebeleid, bijvoorbeeld warmteplannen, opstellen.

Daarnaast zijn de gegevens ook toegankelijk voor de betrokken gebouweigenaar en de houder van een zakelijk recht op het gebouw, opdat ze geïnformeerd en

gesensibiliseerd zouden worden via de gebouwenpas of via andere kanalen. Geanonimiseerde gegevens uit de databank voor energiegebruik en energieproductie kunnen aan derden ter beschikking gesteld worden, maar alleen voor statistische en wetenschappelijke doeleinden. De Vlaamse Regering bepaalt welke gegevens worden vrijgegeven, de wijze waarop ze worden vrijgegeven en de voorwaarden daarvoor, alsook de voorwaarden voor de toegang tot de verwerkte gegevens en het gebruik en de verkrijging ervan. Ze bepaalt daarnaast de algemene organisatorische en technische maatregelen die genomen moeten worden om de kwaliteit, de vertrouwelijkheid en de veiligheid van de gegevens te garanderen.

Behalve aan de diensten van de Vlaamse overheid, de betrokken gemeente, de gebouweigenaar en de betrokken houder van een zakelijk recht, wordt er ook toegang gegeven aan bijvoorbeeld de gebruiker van het niet-residentiële gebouw of de gebouwbeheerder ervan als die daartoe gemachtigd is door de eigenaar of de gebruiker van het gebouw. Die toegang wordt mogelijk gemaakt in het kader van bijvoorbeeld het bijhouden van de meetgegevens voor de opmaak van het EPC-NR.[37] Los van de geldigheid van het EPC moeten immers jaarlijks metingen geregistreerd worden om te voorkomen dat het EPC-NR niet kan worden vernieuwd door bijvoorbeeld een defecte meter of installatie. Die jaarlijkse metingen kunnen geregistreerd worden door de gebruiker of gebouwbeheerder.

Verder wordt er ook nog een paragraaf opgenomen die het mogelijk maakt om de databank te koppelen aan de gebouwenpas en aan andere (bestaande) databanken bij de Vlaamse of de federale overheid, bij de netbeheerder of zijn werkmaatschappij en bij de beheerder van het plaatselijke vervoersnet. Het Vlaamse Gewest wil maximaal inzetten op het koppelen van databanken, zodat eigenaars of gebruikers gegevens die al beschikbaar zijn, niet telkens opnieuw moeten invullen. Op die manier worden de applicaties van het VEKA gebruiksvriendelijker.

Precies omwille van de hierboven aangehaalde nood tot rechtmatigheid van de verwerking van de gegevens uit de hierboven genoemde databank wordt voor dit voorstel van decreet door de initiatiefnemers ook meteen bij indiening van het voorstel gevraagd om het advies van zowel de (federale) Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) als de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC).

Artikel 7

Dit artikel voegt in titel XIII, hoofdstuk IV, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een nieuwe afdeling III/1 in over het sanctioneren van het gebruiksverbod op bepaalde verwarmingsinstallaties, technische installaties en technische bouwsystemen, gebouwautomatisering en -controlesystemen.

Er wordt voor gekozen om daarvoor een autonome sanctiebepaling op te nemen, die het VEKA zowel kan toepassen op inbreuken bij werkzaamheden die omgevingsvergunningsplichtig zijn en die dus onder de energieprestatieregelgeving vallen, als op inbreuken die al eerder of niet in het kader van de energieprestatieregelgeving werden vastgesteld.

In het eerste geval zal het VEKA de bepaling kunnen toepassen parallel met het handhaven van eventuele bijkomende inbreuken op de energieprestatieregelge-

[37] De gegevens die over niet-residentiële gebouwen bijgehouden worden, zullen in het grootste deel van de gevallen geen persoonsgegevens zijn, aangezien het gaat over meetgegevens van het energiegebruik en de energieproductie van rechtspersonen. Het is echter niet uit te sluiten dat sommige niet-residentiële gebouwen eigendom zijn van een natuurlijk persoon.

ving[38] (artikel 13.4.6 van het Energiedecreet van 8 mei 2009), zodat het agentschap beide types inbreuken via één administratieve handhavingsprocedure kan handhaven, wat verminderde administratieve lasten voor zowel het agentschap als de rechtsonderhorige veroorzaakt. Uiteraard is dat alleen maar het geval als het agentschap via de EPB-aangifte op de hoogte is van de inbreuk op artikel 11.1/1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Als dat niet het geval is, dan kan het VEKA ook nog steeds autonoom handhaven: het gaat immers om van elkaar losstaande inbreuken die steeds aparte overtredingen uitmaken en dus ook steeds los van elkaar kunnen worden gehandhaafd. Als de werkzaamheden niet onder de energieprestatieregelgeving vallen, zal het VEKA de sanctie uiteraard in elk geval autonoom toepassen.

Artikel 8

Een maatregel zoals een verbod op het gebruik van een stookolieketel als vermeld in het regeerakkoord is pas effectief als die maatregel ook wordt gehandhaafd. Anders blijft een dergelijke verplichting immers dode letter. Daarom wordt voorgesteld om een administratieve geldboete op te leggen als het VEKA vaststelt dat er, in strijd met artikel 11.1/1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, in een residentieel of niet-residentieel gebouw toch een stookolieketel werd geplaatst of vervangen. Die boete wordt opgelegd aan de aangifteplichtige als er EPB-plichtige werken werden uitgevoerd, of aan de eigenaar of houder van een zakelijk recht[39] als er geen EPB-plichtige werken werden uitgevoerd.

Aangezien de gemiddelde prijs van een nieuwe gemiddelde stookolieketel ongeveer 4500 à 5000 euro bedraagt, wordt voorgesteld om die administratieve geldboete vast te stellen op 3000 euro, vermeerderd met 2000 euro per individuele gebouweenheid in het gebouw. Dat betekent dat bijvoorbeeld voor een eengezinswoning een boete van 5000 euro zal worden opgelegd, en voor een appartementsgebouw met tien wooneenheden de boete 23.000 euro zal bedragen. Op die manier is het bedrag van de boete in verhouding tot het aantal 'kavels' in het gebouw en houdt het daardoor impliciet ook rekening met de dimensionering van de geplaatste ketel. Hoe groter het gebouw dat moet worden verwarmd, hoe hoger het vermogen van de stookolieketel immers zal zijn en hoe groter het stookolieverbruik.

De procedure, vermeld in artikel 13.4.8 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, die ook bij EPB-boetes van toepassing is, is daarbij van overeenkomstige toepassing.

De inkomsten van de administratieve geldboete worden toegewezen aan het Energiefonds (cfr. artikel 13.7.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009).

Artikel 9

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2022.

Andries GRYFFROY
Robrecht BOTHUYNE
Willem-Frederik SCHILTZ
Inez DE CONINCK
Tinne ROMBOUTS
Piet DE BRUYN

[38] Parallel met een inbreuk op het gebruiksverbod van een stookolieketel blijkt uit de EPB-aangifte bijvoorbeeld dat ook de ventilatie-eisen die bij de werkzaamheden aan het gebouw van toepassing waren, niet werden gerespecteerd.

[39] Dat is bijvoorbeeld het geval als er een opstalrecht of erfpacht op het gebouw rust en de opstalhouder of erfpachter de stookolieketel liet plaatsen.

VOORSTEL VAN DECREEET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Aan artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van 2 april 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 56°/1/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"56°/1/0 gebouwenpas: het instrument, vermeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 30 november 2018 betreffende de gebouwenpas;";

2° er wordt een punt 114°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"114°/1 stookolieketel: het geheel van ketellichaam en brander dat de verbrandingswarmte uit de verbranding van stookolie op het water moet overbrengen, ter voorziening van ruimteverwarming of sanitair warm water;".

Art. 3. Aan titel XI, hoofdstuk I/1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 30 oktober 2020, wordt een artikel 11.1/1.3 toegevoegd, dat luidt volgt:

"Art. 11.1/1.3. Het is verboden om een stookolieketel te plaatsen in zowel residentiële als niet-residentiële gebouwen waarvoor de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen met betrekking tot nieuwbouw of de ingrijpende energetische renovatie wordt aangevraagd vanaf 1 januari 2022.

Met behoud van de toepassing van het eerste lid mag bij bestaande residentiële gebouwen en bij niet-residentiële gebouwen vanaf 1 januari 2022 alleen nog een stookolieketel worden vervangen door een andere stookolieketel als er geen aardgasnet in de straat beschikbaar is.".

Art. 4. Aan titel XI, hoofdstuk I/1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 30 oktober 2020, wordt een artikel 11.1/1.4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 11.1/1.4. Vanaf 1 april 2022 rapporteren de installateurs van stookolieketels per kwartaal aan het VEKA een lijst met adressen van de residentiële en niet-residentiële gebouwen waarin ze gedurende het vorige kwartaal een of meer stookolieketels hebben geïnstalleerd of vervangen. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de vorm en de inhoud van die meldingen.".

Art. 5. Aan titel XII van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 4 december 2020, wordt een hoofdstuk IV toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Hoofdstuk IV. Databank voor energiegebruik en energieproductie".

Art. 6. In hetzelfde decreet wordt aan hoofdstuk IV, toegevoegd bij artikel 5, een artikel 12.4.1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 12.4.1. §1. Het VEKA houdt een databank voor energiegebruik en energieproductie bij. De Vlaamse Regering bepaalt welke gegevens in die databank worden bijgehouden, doorgestuurd en opgenomen.

De databank heeft de volgende doelstellingen:
1° de voorbereiding van het Vlaamse energie- en klimaatbeleid ondersteunen, en dat beleid monitoren en evalueren;
2° aan de rapporteringsvereisten inzake energie en klimaat voldoen die in de federale, gewestelijke en Europese regelgeving zijn opgenomen;

3° de Vlaamse en Europese doelstellingen inzake energie- en klimaatbeleid volgen;
4° data voor beleidsmatig wetenschappelijk onderzoek rond energie en klimaat aanleveren;
5° data voor communicatie en sensibilisering ter beschikking stellen;
6° informatievragen van derden over energie en klimaat beantwoorden;
7° de evolutie van de verduurzaming van de verwarming van het gebouwenpark volgen;
8° het volgen en handhaven van verplichtingen die aan gebouweigenaars, huurders en houders van een zakelijk recht worden opgelegd voor de verwarmingsinstallaties in het gebouw;
9° fraude opsporen en detecteren;
10° de evolutie van hernieuwbaar en niet-hernieuwbaar energiegebruik van het niet-residentiële gebouwenpark volgen;
11° de evolutie van hernieuwbare energieproductie van het niet-residentiële gebouwenpark volgen;
12° gegevens ter beschikking stellen voor het opmaken van een energieprestatiecertificaat voor niet-residentiële gebouwen;
13° de renovatieverplichting die aan gebouweigenaars, erfpachters of opstalhouders van niet-residentiële gebouwen wordt opgelegd, volgen en handhaven;
14° de minimale eis voor het energieprestatielabel die aan gebouweigenaars, erfpachters of opstalhouders van niet-residentiële gebouwen wordt opgelegd, bijsturen.

§2. De gegevens in de databank voor energiegebruik en energieproductie zijn alleen toegankelijk voor de diensten van de Vlaamse overheid, de betrokken gemeente, de gebouweigenaar en de betrokken houder van een zakelijk recht. Elke houder van een zakelijk recht kan een derde machtigen om de gegevens in de databank te raadplegen en aan te vullen

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden bepalen voor de gegevens die worden vrijgegeven. De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden voor de toegang, de verkrijging en het gebruik van de verwerkte gegevens. Ze bepaalt ook de algemene organisatorische en technische maatregelen die genomen worden om de kwaliteit, de vertrouwelijkheid en de veiligheid van de gegevens te garanderen.

De Vlaamse Regering bepaalt de categorieën van persoonsgegevens die in de databank voor energiegebruik en energieproductie worden verwerkt.

Het VEKA is verantwoordelijk voor de verwerking van de gegevens van de databank voor energiegebruik en energieproductie.

§3. In afwijking van paragraaf 2 kan het VEKA in het kader van statistische en wetenschappelijke doeleinden geanonimiseerde gegevens uit de databank voor energiegebruik en energieproductie ter beschikking stellen van belanghebbende instanties. Het VEKA bepaalt de voorwaarden voor het gebruik van die gegevens.

§4. Met het oog op de wetenschappelijke en statistische verwerking ervan worden de gegevens gedurende een periode van vijftig jaar bewaard. Na die periode worden de persoonsgegevens geanonimiseerd.

§5. In het kader van de beleidsvoorbereiding, monitoring, controle en handhaving van de energieprestaties van gebouwen kan het VEKA de gegevens in de databank voor energiegebruik en energieproductie koppelen aan de gebouwenpas en aan de beschikbare gegevens in andere databanken van de Vlaamse of de federale overheid, de netbeheerder of zijn werkmaatschappij en de beheerder van het vervoersnet.”.

Art. 7. In titel XIII, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 4 december 2020, wordt een afdeling III/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling III/1. Administratieve sanctie wegens de niet-naleving van het gebruiksverbod op bepaalde verwarmingsinstallaties, technische installaties en technische bouwsystemen, en gebouwautomatisering en -controlesystemen".

Art. 8. In hetzelfde decreet wordt in afdeling III/1, ingevoegd bij artikel 7, een artikel 13.4.9/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 13.4.9/2. Als het VEKA vaststelt dat er in een residentieel of niet-residentieel gebouw in strijd met artikel 11.1/1.3 een stookolieketel is geplaatst of vervangen, legt het aan de betrokken aangifteplichtige een administratieve geldboete van 3000 euro op, vermeerderd met 2000 euro per gebouweenheid in het gebouw.

In afwijking van het eerste lid wordt de administratieve geldboete aan de eigenaar of de houder van een zakelijk recht op het gebouw opgelegd als de stookolieketel in strijd met artikel 11.1/1.3 werd geplaatst of vervangen los van werkzaamheden die vallen onder het toepassingsgebied van de energieprestatieregelgeving, vermeld in artikel 11.1.1.

De procedure, vermeld in artikel 13.4.8, is van overeenkomstige toepassing.".

Art. 9. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2022.

Andries GRYFFROY
Robrecht BOTHUYNE
Willem-Frederik SCHILTZ
Inez DE CONINCK
Tinne ROMBOUTS
Piet DE BRUYN